

**Resumaziun dal rapport parzial
da la cumissiun parlamentara d'inquisiziun (CPI)
«Cartel da construcziun»**

**concernent l'investigaziun da las acziuns da la polizia e dal
cumportament d'ulteriurs posts involvids envers A.Q.
sco er da l'execuziun da la surveglianza da tut ils posts
involvids directamain u indirectamain en las acziuns da la
polizia**

CPI CARTEL DA CONSTRUCZIUN

c/o Rudin Cantieni advocats SA

Winterthurerstrasse 525

Chascha postala 154

8051 Turitg

www.pukbaukartell.ch

I. Incumbensa da la cumissiun parlamentara d'inquisiziun (CPI)

Il cussegl grond dal chantun Grischun ha concludì unanimamain ils 13 da zercladur 2018 d'installar ina cumissiun parlamentara d'inquisiziun (CPI) cun las suandantas incumbensas¹:

- a) investigaziun e scleriment da las responsabladads e da l'administraziun dals uffizis dals commembers da la regenza, dals departaments e dals posts da servetsch, en spezial dal departament da construcziun, traffic e selvicultura en connex cun cunvegnas da cartel colportadas en l'industria da construcziun grischuna;
- b) examinaziun dal controlling e da la surveglianza interna sin il stgalim dals departaments e da las unitads administrativas; examinaziun dal tractament da suspects e da renviaments en connex cun cunvegnas da cartel colportadas en l'industria da construcziun grischuna;
- c) investigaziun da las acziuns da la polizia e dal cumportament d'ulteriurs posts involvids envers A.Q.;
- d) investigaziun da l'execuziun da la surveglianza sur da tut ils posts involvids directamain u indirectamain en las acziuns da la polizia.

II. Examinaziun

Trais acziuns da la polizia èn stadas l'object da retschertga central da quest rapport parzial da la CPI, resguardond il cumportament d'ulteriurs posts involvids. En quest connex sa tracti d'ina acziun da la polizia dals 15 da zercladur 2017, tar la quala A.Q. è vegnì arrestà a R. d'ina unitad da grenadiers ed alloschè sin basa d'in plazzament per motivs da provediment (PP) a Z. en la psichiatria Y., sco er d'ina perquisiziun da la chasa ils 19 da december 2016 e d'ina acziun dals 17 da november 2017.

Las inquisiziuns da l'auter punct central da l'incumbensa, numnadamain da la dumonda, sche commembers da la regenza u collavuradors da l'administraziun hajan surpiglià lur responsabladad en connex cun las proceduras da submitziun en ils fatgs da construcziun e sch'il controlling e la surveglianza interna hajan lavurà correctamain, curran vinavant. Da quai vegni a dar pli tard in rapport.

¹ Protocol verbal dal cussegl grond dals 13-06-2018, p. 863 ss., act. A.2.1.2; art. 2 dal conclus da nominaziun, act. A.2.1.1.

5 La CPI ha giuditgà sias enconuschientschas tenor la persvasiun ch'ella ha gudagnà da l'entira procedura.² En quest connex è ella arrivada als suandants resultats:

1. Connex tranter las cunvegnas da cartel en l'industria da construcziun grischuna ed il tractament dad A.Q.

6 Malgrà ina inquisiziun detagliada en il rom dal rapport intermediar qua avant maun n'ha la CPI betg pudì constatar ina instrumentalisaziun da la polizia chantunala e d'ulteriurs uffizis involvids tras collavuraturas e collavuratur d'interpresas che appartegnevan (probablmain) al cartel da construcziun en l'Engiadina bassa.

2. Rolla da la polizia chantunala

7 La CPI è arrivada a l'enconuschientscha che l'acziun dals grenadiers en il rom da l'arrestaziun dad A.Q. ils 15 da zercladur 2017 è succedida – contemplada en moda isolada – entaifer ils limits da la lescha en vista a las infurmaziuns ch'eran avant maun da quel temp.

8 En moda critica giuditgescha la CPI però la dumonda, sch'ina arrestaziun tras las unitads d'intervenziun (cun la direzza exagerada ord vista dad A.Q.) è propi stada necessaria il zercladur 2017.

9 La raschun ed il punct da partenza furma la perquisiziun da la chasa dad A.Q. ils 19 da december 2016. A chaschun da questa intervenziun èn vegnidas messas en segirezza differentas armas che sa chattan en proprietad da la cuminanza d'ertavels Q. Suentar la perquisiziun da la chasa duai A.Q. avair exprimì repetidamain smanatschas envers il schef dal post da la polizia chantunala. Las raschuns concretas pertge che questa acziun da la polizia è vegnida fatga n'han betg pudì vegnir scleridas, perquai che las indicaziuns necessarias n'èn betg vegnidas preschentadas en moda transparenta a la CPI en il rom da l'inquisiziun. Betg chapai vla resp. incoerenta è restada ultra da quai la dumonda pertge ch'igl è vegnì desistì silsuentar da metter en segirezza ulteriuras armas en las chamonas da chatscha, a las qualas A.Q. aveva apparentamain access.

10 In barat d'infurmaziuns viv, ma quasi betg documentà, che ha gè lieu suenter questa perquisiziun da la chasa tranter ils uffizis involvids (schef dal post da la polizia chantunala, servetsch social, APUC, medi districtual) il december 2016/schaner 2017 ha manà alura a la persvasiun ch'ins haja da far cun A.Q. cun ina persuna incalculabla ed il

² Cf. art. 20 dal reglament da procedura d'organisaziun da la CPI (RPO)

medem mument autamain privlusa che pudess strair en la mort sasezza e ses uffants. Las investigaziuns da la CPI mussan ch'igl existiva – almain tar il schef dal post da la polizia chantunala – gia la fin da december 2016/il cumenzament da l'onn 2017 in «plan» per sustegnair la conjugala dad A.Q. cun mesiras polizialas per il cas da la separaziun prendida en mira; numnadamain che l'unitad d'intervenziun vegnia ad entrar en acziun e ch'ins vegnia a metter A.Q. sin basa d'in PP en ina clinica.

Il giudicament dad A.Q. sco «persuna ch'è pronta d'utilisar violenza» sa basava oravant 11
tut sin la valitaziun dal schef dal post da la polizia chantunala che n'è pli tard betg vegnida messa en dumonda da vart da ses superiurs e dal servetsch d'infurmaziun chantunal. Questa valitaziun è er stada centrala per giuditgar la situaziun ils 15 da zercladur 2017 avant l'arrestaziun dad A.Q., tar la quala – en corrispondenza cun l'intenziun ch'existiva gia – l'unitad da grenadiers è vegnida clamada ed è entrada en acziun. La cumprova che la consideraziun dals interess necessaria e las ponderaziuns concernent la commensurabladad sajan vegnidas fatgas, n'è betg succedida. Cun quai mussan las investigaziuns ch'ina objectivaziun ed in verificaziun da las infurmaziuns avant maun n'èn pia mai vegnidas fatgas da vart da las personas directivas involvidas da la polizia chantunala, schebain che las relaziuns da temp avant, ma er directamain fin al cumenzament da l'acziun d'intervenziun avessan permess quai. Tut tenor il resultat avess quai pudì manar ad in auter proceder u ad ina sistida da l'acziun da l'unitad da grenadiers anc avant l'arrestaziun.

Suenter l'arrestaziun ils 15 da zercladur 2017 è A.Q. vegnì transportà dad X. a Z. en la 12
clinica Y. La CPI constatescha ch'i deva bain ina basa legala³ per engaschar la polizia per transportar A.Q. en la clinica Y., però betg per al liar durant il transport. Il basegn correspondent da la polizia, che dependa da la situaziun en il cas singul, da pudair liar personas sche necessari e resguardond la commensurabladad er tar transports en il rom d'in PP resp. en general per escortar ellas tar auters posts da servetsch per la segirezza da tut ils participads, è incontestà. Correspondentamain sto vegnir creada ina basa legala. En il fratemp ha la polizia chantunala relaschà ina directiva d'agir che l'unitad d'intervenziun na dastga far naginas escortas per auters uffizis.

Ils 17 da november 2017 è la polizia chantunala vegnida incumbensada da la dretgira 13
regionala cumpetenta d'exequir la mesira superprovisoria ch'è vegnida relaschada il medem di, numnadamain da pussibilitar a la conjugala dad A.Q. l'access a la chasa d'abitar. En il rom da questa incarica d'execuziun èn A.Q. e sia sora vegnids liads. Sch'igl ha dà – sco ch'i vegn pretendì – violenza e smanatschas cunter funcziunaris, vegn la

³ art. 51 al. 2 da la lescha introductiva tar il cudesch civil svizzer (LitCCS)

giustia penala a stuaire giuditgar. Per la CPI èsi chapavel che la polizia n'ha betg vulì s'exponer ad ina ristga en questa situaziun cleramain chargiada e ch'ella ha lià pervia da quai almain A.Q. Il fatg ch'el era en il fratemp – schebain pervia d'in proceder sbaglià – registrà tar la polizia sco persuna ch'è pronta d'utilisar violenza, vegn ad avair giugà ina rolla decisiva areguard il proceder. Dubitaivel èsi però, sch'igl è stà commensurà da liar la sora dad A.Q.

14 I sto vegnir remartgà, pervia da l'intensidad che dat en egl, che l'examinaziun da las actas polizialas dal cas qua avant ha manà a la glisch numerus sbagls formals (p.ex. documentaziun tralascada, rapportaziun retardada, indicaziun da basas legalas faussas e.u.v.). En il decurs da l'investigaziun ha la polizia chantunala concedì ch'i saja vegnì lavurà manglusamain en quest connex e ch'i dettia in basegn da meglieraziun.

15 Areguard las trais acziuns da la polizia ch'èn vegnidas investigadas arriva la CPI tut en tut al resultat ch'i haja dà ina intervenziun illegala⁴ resp. intervenziuns per part sproporziunadas en la libertad persunala dad A.Q. (e da sia sora). La CPI attribuescha quai en spezial al fatg che la sorveglianza necessaria resp. che la responsabladad directiva dals polizists involvids n'è betg vegnida ademplida suffizientamain.

3. Rolla dal medi districtual

16 En quai che concerna l'ordinaziun dal PP tras il medi districtual en il context da l'acziun da la polizia dals 15 da zercladur 2017 n'è el – en vista a las circumstanzas – betg pli stà en cas ord vista da la CPI da far in giudicament senza pregiudizis ed en moda independenta, perquai ch'el è stà durant blers onns medi da chasa dad A.Q. e da sia conjugala ed è vegnì involvì da differents posts avant ed il di da l'arrestaziun. La dumonda, sch'in auter medi senza pregiudizis ed independent avess decidì auter en la medema situaziun, sto vegnir laschada averta.

4. Rolla da la APUC

17 En quai che concerna la rolla da la APUC constatescha la CPI ch'i n'è mai vegnida averta ina procedura formala concernent la famiglia Q., e quai malgrà ina intervenziun repetida d'in commember da l'autorità. En vista a las infurmaziuns che la APUC aveva survegnì, ma er en vista a l'involviment menziunà, èsi tenor l'avis da la CPI dubitaivel, sch'igl ha dastgà vegnir desistì d'avrir formalmain ina procedura – e da far ina documentaziun respectiva. La directiva restrictiva da la direcziun da la APUC che valeva quella giada,

⁴ Cf. las explicaziuns sut E.II.11. concernent la liada dad A.Q. durant il transport en il rom dal PP.

da betg vulair manar dossiers zuppads avant l'avertura d'ina procedura, è vegnida reponderada en il fratemp. Las APUC en il chantun Grischun registreschan en il fratemp mintga annunzia e mintga contact en scrit.

III. Champs tematics da las recumandaziuns

Sin basa da sias enconuschientschas fa la CPI a la fin dal rapport ina retscha da propostas 18 e da recumandaziuns tar ils suandants temas:

- documentaziun da l'agir da l'administraziun
- introducziun d'in management chantunal da smanatschas
- responsabladad directiva tar la polizia chantunala
- basegn da furmaziun supplementara
- sensibilisaziun en cas da problems en connex cun il dretg da recusaziun
- stgaffir ina basa legala en il context d'escortas per auters uffizis